

Tussenrapportage 4 -2018 (TR4)

Corsa nummer: 18bij11907

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	4
Financiële samenvatting	5
A. Exploitatiebudgetten	6
B. Financiële consequenties investeringskredieten	6
C. Algemene uitkering	7
D. Personeel.....	8
E. Rente.....	8
F. Grondcomplexen	9
G. Grote projecten	9
H. Sociaal Domein	11
I. Stelselwijziging toerekening interne uren aan investeringen	12
Doorwerking in 2019.....	12
Programma 1 Openbare orde en veiligheid.....	13
A Speerpunten	13
B Financiële mutaties.....	13
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	15
A Speerpunten	15
B Financiële mutaties.....	15
Programma 3 Economische zaken.....	17
A Speerpunten	17
B Financiële mutaties.....	17
Programma 4 Onderwijs	18
A Speerpunten	18
B Financiële mutaties.....	18
Programma 5 Cultuur, sport en recreatie	20
A Speerpunten	20
B Financiële mutaties.....	21
Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	24
A Speerpunten	24
B Financiële mutaties.....	24
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	26
A Speerpunten	26
B Financiële mutaties.....	26
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	28
A Speerpunten	28
B Financiële mutaties.....	29
Programma 9 Financiën en bedrijfsvoering.....	31

A Speerpunten	31
B Financiële mutaties	32
Programma 10 Algemeen bestuur	34
A Speerpunten	34
B Financiële mutaties	34
Algemene dekkingsmiddelen	35
Paragrafen	38
Onderhoud kapitaalgoederen	38
Investeringen	39

INLEIDING

Voor u ligt de 4^e en laatste tussenrapportage van 2018. Deze rapportage is onderdeel van onze planning & control cyclus waarbij we vier maal per jaar rapporteren over de beleidsinhoudelijke en financiële voortgang van onze gemeentebegroting.

Zoals aangekondigd in de vorige tussenrapportage maken we in deze TR4-2018 melding van de beleidsinhoudelijke voortgang aan de hand van de speerpunten opgenomen in de nieuwe Uitvoeringsagenda 2018-2022. Bij elk programma treft u op hoofdlijnen de recente ontwikkelingen aan van deze speerpunten.

Over de voortgang van de aangenomen moties en amendementen bij de Programmabegroting 2019 rapporteren we in de P&C cyclus van komend jaar.

De voortgang duiden we aan de hand van drie indicatoren:

- Kwaliteit: wat is de inhoudelijke stand van zaken? Wordt de doelstelling of het resultaat behaald?
- Tijd: wordt de einddatum van het speerpunt behaald?
- Geld: wordt de uitvoering van het speerpunt binnen het budget gerealiseerd?

En met behulp van kleuren geven we de stand van zaken weer:

- **Grijs**: de activiteit/het project is nog niet gestart
- **Groen**: de activiteit/het project heeft een goed resultaat volgens oorspronkelijke kaders (kwaliteit), wordt binnen de planning (tijd) gerealiseerd en wordt binnen het budget (geld) gerealiseerd.
- **Oranje**: er wordt afgeweken van de oorspronkelijke doelstelling/resultaat (kwaliteit), wijkt af van de oorspronkelijke planning (tijd) of wijkt af van het oorspronkelijke budget (geld).
- **Rood**: er is sprake van een dusdanige afwijking van de oorspronkelijke doelstelling/resultaat (kwaliteit), wijkt dusdanig af van de oorspronkelijke planning (tijd) of wijkt dusdanig af van het oorspronkelijke budget (geld), dat een nieuw besluit moet worden genomen.

In deze TR4 rapporteren we over de voortgang op basis van de eerste 10 maanden van dit jaar. Naast de beleidsinhoudelijke duiding vermelden we ook het verloop van de exploitatiebudgetten, investeringskredieten en grote projecten.

Het bijgestelde voordelige begrotingssaldo na TR4-2018 bedraagt afgerond € 931.000. Bij het opstellen van de tussenrapportages inventariseren we of er sprake is van mutaties > € 10.000 per subtaakveld. Dit betreft een inschatting van de mutatie over geheel 2018. In deze laatste rapportage geven we aangescherpte duiding van het verwachte rekeningresultaat 2018.

Door deze opzet van de tussenrapportages geven we een integraal beeld van de stand van zaken van onze inspanningen. Hiermee worden college en de raad in staat gesteld om op een adequate wijze invulling te geven aan hun taken.

FINANCIËLE SAMENVATTING

Deze vierde Tussenrapportage richt zich op het lopende begrotingsjaar 2018. Wij geven echter zoals gebruikelijk hierin ook aan in hoeverre financiële mutaties structureel doorwerken naar 2019. Deze structurele doorwerking zal worden meegenomen in TR1 - 2019.

In het staatje hieronder is het verloop van het begrotingssaldo 2018 weergegeven. Zoals toegelicht in paragraaf 1.2 van de Programmabegroting is het begrotingsoverschot 2018 (€ 1.414.000) gestort in de algemene reserve. Hierdoor was de beginstand van het begrotingssaldo 2018 dus € 0.

Verloop begrotingssaldo 2018		
Positief begrotingssaldo Programmabegroting 2018	+ € 1.414.000	
AF: storting in Algemene Reserve	- € 1.414.000	
Bijgesteld begrotingssaldo 2018	€ 0	
Structurele doorwerking TR3 - 2017 (nadeel)	- € 269.000	
Structurele doorwerking TR4 - 2017 (voordeel)	+ € 22.700	
Mutaties TR1 - 2018	+ € 2.098.140	
Voordeel mutaties MGR (via 10e begrotingswijziging 2018)	+ € 19.139	
Mutaties TR2 - 2018	- € 170.400	
Mutaties TR3 - 2018	- € 530.132	
Actueel begrotingssaldo 2018 voor opstellen TR4	+ € 1.170.447	(positief)

Hieronder vatten wij de financiële mutaties van deze vierde Tussenrapportage samen en geven wij op basis daarvan een nadere indicatie van het te verwachten rekeningssaldo 2018:

Totaaloverzicht financiële mutaties	TR1	TR2	TR3	TR4	Totaal	
A . Exploitatiebudgetten	+ 1.669.805	+ 380.100	+ 302.326	+ 935.941	+ 3.288.172	voordeel
B. Financiële consequenties investeringskredieten	- 2.665	- 7.500	- 4.458	- 500	- 15.123	nadeel
C. Algemene Uitkering	+ 431.000	+ 175.000	+ 45.000	- 993.000	- 342.000	nadeel
D. Personeel	0	- 210.000	- 650.000	0	- 860.000	nadeel
E. Rente	0	0	0	0	0	n.v.t.
F. Grondexploitatie	0	0	+ 422.000	- 259.000	+ 163.000	voordeel
G. Grote projecten	0	0	0	0	0	n.v.t.
H. Sociaal Domein	0	- 508.000	- 645.000	- 493.000	- 1.646.000	nadeel
I. Stelselwijziging toerekening interne uren aan investeringen	0	0	0	+ 570.000	+ 570.000	voordeel
Mutaties totaal	+ 2.098.140	- 170.400	- 530.132	- 239.559	+ 1.158.049	voordeel

Het bijgestelde **voordelige begrotingssaldo** na TR4 bedraagt:

Saldo voor TR4	+ € 1.170.447
Mutaties TR4	- € 239.559
	+ € 930.888

Het **saldo** van **€ 930.888** betreft het saldo inclusief structurele doorwerking nadeel TR3 - 2017 en voordeel TR4 - 2017.

A. Exploitatiebudgetten

Door de budgethouders is verslag gedaan van de ontwikkeling van uitgaven en inkomsten ten opzichte van actuele ramingen van de exploitatiebudgetten 2018. In deze TR4 hebben we geïnventariseerd of er sprake is van mutaties > € 10.000 per subtaakveld. Dit betreft dan een inschatting van de mutatie over geheel 2018. Dus een soort van forecast op basis van de eerste tien maanden van dit jaar. In deze vierde tussenrapportage van 2018 (TR4) geven we een inschatting van het verwachte rekeningssaldo 2018.

Het onderdeel exploitatiebudgetten resulteert in een voordeel van € 935.941. In het staatje hieronder staan de totale mutaties per programma. Bij de programma's zelf staan de afzonderlijke posten plus een toelichting op de afwijking en of deze afwijkingen incidenteel of structureel zijn.

Mutaties exploitatiebudgetten per programma	Totaal	Incidenteel	Structureel
1. Openbare orde en veiligheid	-5.147	14.853	-20.000
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-163.000	-88.000	-75.000
3. Economische zaken	-27.000	-27.000	0
4. Onderwijs	-11.667	15.578	-27.245
5. Cultuur, sport en recreatie	128.054	170.579	-42.525
6. Sociale voorz. en maatsch. dienstverl.	108.505	104.505	4.000
7. Volksgezondheid en milieu	-2.324	-2.324	0
8. Ruimtelijke ordening	581.000	581.000	0
9. Financiën en bedrijfsvoering	-159.800	-128.000	-31.800
10. Algemeen bestuur	<u>192.000</u>	<u>192.000</u>	<u>0</u>
Totaal programma's	640.621	833.191	-192.570
Algemene dekkingsmiddelen	<u>295.320</u>	<u>295.320</u>	<u>0</u>
Totaal TR4	935.941	1.128.421	-192.570

B. Financiële consequenties investeringskredieten

Aan de teams is ook gevraagd kritisch te kijken naar de investeringen, die in de loop van 2018 worden/zijn gedaan. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van de raming van 1 krediet. De verwachte kosten zijn hoger dan geraamd. Hieronder staat de betreffende investering vermeld en de financiële consequentie van de over- of onderschrijding. Een cijfermatig overzicht van deze kredieten treft u op het einde van deze rapportage aan.

2017: De Vallei: uitbr. 1e inrichting (4420002)	€ 4.816	In verband met verhoging van het normbedrag en aanwezigheid van meer leerlingen is een aanvullend budget nodig van € 4.816. Dit leidt tot € 500 aan hogere kapitaallasten (10 jaar afschrijving en 2,5% rente)
---	---------	--

Samenvatting gevolgen voor de kapitaallasten

Op basis van bovenvermelde over- en onderschrijdingen zijn de mutaties in de kapitaallasten als volgt:

- totaal hogere kapitaallasten	€	500
- totaal lagere kapitaallasten	€	<u>0</u>
Per saldo een nadeel van	€	500

Er zijn geen over- en onderschrijdingen die een direct gevolg hebben voor de algemene reserve.

C. Algemene uitkering

In TR3 - 2018 was de berekening van de Algemene Uitkering nog gebaseerd op de mutaties t/m de meicirculaire 2018. Op dinsdag 18 september 2018, Prinsjesdag, is de septembercirculaire 2018 verschenen. De structurele budgettaire consequenties van deze circulaire voor de periode 2019-2022 zijn zeer beperkt. Wel is er sprake van een groot incidenteel nadeel in 2018 dat wordt meegenomen in deze TR4-2018.

In de septembercirculaire is het accres 2018 maar liefst € 194 miljoen nadeliger dan in meicirculaire als gevolg van lagere rijksuitgaven. Door de normeringsystematiek ("samen de trap op en af") betekent dit een verlaging van de uitkeringsfactor met 16 punten (1 punt = ca. € 26.900). Deze daling van het accres werkt in het systeem van het gemeentefonds structureel door naar volgende jaren. Gelukkig is het uitkeringsjaar 2019 wel positief, namelijk een toename van het accres met € 187 miljoen ten opzichte van de meicirculaire 2018. Dat komt vooral door het zgn. teller- en noemer effect^[1]. Dus per saldo wordt de accresmutatie in 2019 dus slechts € 7 miljoen. De jaren 2020 t/m 2022 verlopen redelijk glad ten opzichte van de meicirculaire 2018. De accessen in 2020 en 2021 zijn licht negatief, terwijl 2022 (en ook 2023) licht positief zijn. Het cumulatieve accresverschil in de periode 2018-2022 ten opzichte van de meicirculaire 2018 is uiteindelijk slechts 1 punt. Het structureel effect van de septembercirculaire 2018 is hiermee dus zeer beperkt.

Naast de verlaging van de uitkeringsfactor vanwege het accres is in 2018 ook nog sprake van een aanzienlijke verlaging van de uitkeringsfactor vanwege het BCF-plafond. Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW CompensatieFonds (BCF). Om te voorkomen dat er een open eind regeling ontstaat, heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht in de declaraties van ± € 3,2 miljard. Blijven de gezamenlijke gemeenten onder het plafond dan wordt het verschil aan het gemeentefonds toegevoegd, wordt het plafond overschreden dan wordt het verschil uit het gemeentefonds genomen. Naar inschatting van het ministerie van Financiën declareren gemeenten in 2018 meer BTW dan was voorzien in de meicirculaire 2018 (ruimte onder het plafond wordt dus kleiner aan was voorzien in mei). Dat leidt thans tot een uitname van € 169 miljoen hetgeen neerkomt op 13 punten uitkeringsfactor. Bij de meicirculaire 2019 volgt de definitieve afrekening. Omdat vanaf 2019 op een andere wijze wordt omgegaan met de afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond is voornoemde verlaging van de uitkeringsfactor een incidenteel nadeel in 2018.

Naast bovenvermelde twee aanzienlijke verlagingen van de uitkeringsfactor zijn er nog enkele andere ontwikkelingen die per saldo hebben geleid tot een incidentele verlaging van de uitkeringsfactor 2018 met 2 punten. In totaal is hiermee sprake van een daling met 31 punten en dit betekent een **incidenteel nadeel van afgerond € 833.000**.

Ten opzichte van de meicirculaire 2018 (gebruikt voor TR3) is totale Integratie Uitkering Sociaal Domein (IUSD) in beperkte mate naar boven gesteld door o.a. een vrijval op het macrobudget voor bonus beschut werk. Voor 2018 valt onze IUSD € 69.966 hoger uit dan waar in de meicirculaire 2018 vanuit was gegaan. Per onderdeel gaat het om de volgende bijstellingen:

- decentralisatie-uitkering participatiewet	+ € 36.582
- integratie-uitkering WMO	+ € 33.384
Totale per saldo positieve bijstelling	+ € 69.966

Op grond van het door de raad bepaalde uitgangspunt dat "de 3D's" budgettair neutraal in de begroting worden opgenomen, zal dit bedrag dus worden toegevoegd aan het totale 3D-budget in de begroting 2018. Dit betekent dat deze positieve bijstelling geen budgettaire consequenties heeft voor het

onderdeel Algemene Uitkering.

Afrekeningen voorgaande jaren

In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is destijds afgesproken om zowel het partieel effect op het gemeentefonds door de extra rijksuitgaven aan eerstejaarsopvang als de extra middelen voor integratie en participatie van vergunninghouders aan gemeenten beschikbaar te stellen volgens het uitgangspunt 'geld volgt vergunninghouder'. In 2017 zijn al bedragen ontvangen voor de toekenningen over de periode januari t/m augustus 2017. De toekenning over de maanden september t/m december 2017 heeft in 2018 plaatsgevonden via de circulaires 2018.

Voor de volgende (nieuwe) uitkeringen en taakmutaties wordt een reservering opgenomen in de begroting 2018:

- verhoogde asielinstroom - partieel effect (DU)	€ 31.337 (september-oktober 2017)
- verhoogde asielinstroom - participatie en integratie (DU)	€ 17.395 (september-oktober 2017)
- verhoogde asielinstroom - partieel effect (DU)	€ 96.860 (november-december 2017)
- verhoogde asielinstroom - participatie en integratie (DU)	€ 53.768 (november-december 2017)
Totaalbedrag = € 199.360.	

Naast bovengenoemde budgettaire neutrale mutaties hebben in 2018 ook nog afrekeningen van de Algemene Uitkering over voorgaande jaren (2016 en 2017) plaatsgevonden. Omdat dergelijke afrekeningen in de afgelopen jaren altijd positief waren, is al sinds jaren hiervoor een structurele post opgenomen van € 100.000. Inmiddels is echter duidelijk geworden dat over 2017 sprake zal zijn van een negatieve afrekening van ca. € 60.000 door o.a. een lager (definitief) accres en bijstelling van de uitkeringsbasis. Dit betekent op dit onderdeel van de Algemene Uitkering dus een **incidenteel nadeel van € 160.000**.

Samenvattend komt het totale budgettaire **nadeel** op de Algemene Uitkering in deze TR4 - 2018 dus uit op **€ 993.000 incidenteel**.

[1]

Het accres 2018 wordt als volgt berekend: $(ARU\ 2018 - ARU\ 2017) / (ARU\ 2017) \times 100\%$

Het accres 2019 wordt als volgt berekend: $(ARU\ 2019 - ARU\ 2018) / (ARU\ 2018) \times 100\%$

Als de Accres Relevante Uitgaven (ARU) 2018 lager zijn, dan leidt dat tot een lagere teller in de breuk en daarmee een lagere uitkomst in de berekening = accres 2018. Maar die lagere ARU 2018 werkt ook door in de berekening van het accres 2019 door een lagere noemer en daarmee een hogere accresberekening 2019. En dat zonder dat de rijksoverheid in 2019 extra geld uitgeeft. Deze berekening zien wij als teller en noemer effect.

D. Personeel

Ten opzichte van TR3 - 2018 is voor dit onderdeel geen aanvullende informatie te melden.

E. Rente

Op grond van de BBV-voorschriften moeten de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden worden toegerekend. Deze toerekening van rentekosten vindt plaats op basis van een bij de begroting (voor)gecalculeerd omslagrentepercentage. De basis hiervoor is de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die bij de taakvelden horen. Het bij de begroting gecalculeerde omslagrentepercentage mag op een veelvoud van een half procent worden afgerond. Uitzonderingsrentes zijn - behoudens bij grondexploitatie en projectfinanciering - niet meer toegestaan. In de begroting 2018 is een omslagpercentage gehanteerd van 2,5%.

De werkelijke rentelasten en boekwaarden kunnen verschillen van de begrote rentelasten en boekwaarden die als basis hebben gediend voor het gecalculeerde omslagrentepercentage. Hierdoor kunnen de werkelijke rentelasten die aan de taakvelden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op begrotingsbasis aan de taakvelden zijn doorbelast. Ten behoeve van de getrouwe weergave van de rentelasten op de taakvelden wordt een correctie verplicht gesteld indien de bovenvermelde afwijking groter is dan 25% van de werkelijk aan taakvelden door te belasten

rentelasten. Uit een analyse blijkt dat de werkelijke rentelasten slechts in geringe mate zullen gaan afwijken van de begrote rentelasten. Van een verplichte correctie is in 2018 dan ook geen sprake. Overigens is met ingang van de begroting 2019 het omslagpercentage verlaagd naar 2,0% om het risico op een verplichte correctie (nacalculatie) fors te verkleinen.

F. Grondcomplexen

In TR3-2018 is bij het onderdeel Grondcomplexen een tussentijdse winstneming voor het complex Poort van Midden Gelderland Zuid gemeld van € 464.000. Door een gewijzigde opzet ten aanzien van de POC-methode (Percentage Of Completion, mate van voortgang van zowel uitgaven als inkomsten van een project) of in het BBV blijkt de tussentijdse winst echter te hoog berekend. De tussentijdse winst over 2018 moet zijn € 205.000 in plaats van de in TR3 gemelde € 464.000. Dit betekent dus een **eenmalig nadeel van € 259.000**. Op het totale resultaat van dit complex gedurende de looptijd heeft deze aangepaste tussentijdse winstneming geen invloed.

G. Grote projecten

Inleiding

Voor u ligt de Financiële Rapportage Grote Projecten die twee keer per jaar (in TR2 en TR4) opgesteld wordt als onderdeel van de tussenrapportage. Grote projecten zijn gedefinieerd als projecten met gemeentelijke investeringen of eenmalige uitgaven waarvan de geraamde netto kosten minimaal € 200.000 bedragen. De peildatum die in dit overzicht gehanteerd wordt, is 1 oktober 2018.

Totaaloverzicht

In onderstaande tabel is het totaaloverzicht van grote projecten opgenomen. (bedragen x € 1.000)

Projecten	Begroot			Verantwoord per 1-10-2018			Nog beschikbaar			K	T	G
	Uitgaven	Inkomsten	Netto	Uitgaven	Inkomsten	Netto	Uitgaven	Inkomsten	Netto			
1 Spoorzone	29.044	23.545	5.499	22.234	18.170	4.064	6.810	5.374	1.436			
2 Afslag 38	4.400	1.500	2.900	4.036	1.890	2.146	364	-390	754			
3 Spoor kruisingen Rijksweg Noord	20.000	13.450	6.550	2.199	2.039	161	17.801	11.411	6.390			
4 Elst Centrum	7.213	0	7.213	7.660	933	6.727	-447	-933	486			
5 Vogelbuurt Driel	4.269	0	4.269	3.689	0	3.689	580	0	580			
6 MFC Valburg	2.002	0	2.002	146	0	146	1.856	0	1.856			
7 MFC Herveld	4.000	0	4.000	56	0	56	3.944	0	3.944			
8 OBC	9.175	0	9.175	504	0	504	8.671	0	8.671			
9 MFA Randwijk	1.816	0	1.816	40	0	40	1.776		1.776			
10 Huisvesting	8.600	0	8.600	3.064	0	3.064	5.536		5.536			
	90.519	38.495	52.025	43.628	22.672	20.956	46.891	15.462	31.429			

K = Kwaliteit

T = Tijd

G = Geld

In het bovengenoemde overzicht zijn per project de geboekte kosten en opbrengsten (exclusief de loonkosten over 2018) verantwoord tot 1 oktober 2018.

Indien en voor zover er bijzonderheden zijn te vermelden ten aanzien van de restant-budgetten en/of de scope van bovenstaande projecten, is hieronder per project een korte toelichting gegeven. Van de genoemde projecten staat in de kolommen "begroot" het tot dusver beschikbaar gestelde krediet.

Uitzondering hierop zijn de projecten:

- Spoor kruisingen Rijksweg Noord. Van het vermelde bedrag van € 20,0 miljoen is tot heden circa

€ 4.800.000 beschikbaar gesteld.

- MFC Herveld, beschikbaar gesteld voorbereidingskrediet € 160.000 totaal beschikbaar volgens PNL 2016 € 4.000.000.

Bijzonderheden

Spoorzone

Eind 2018 zal de afrekening van de realisatie van de onderdoorgangen met ProRail plaatsvinden en de eindverantwoording van de subsidies worden ingediend. Na afronding van de werkzaamheden door ProRail en de subsidie vaststelling in het eerste kwartaal van 2019 kan de vrijval van de bestemmingsreserve definitief worden vastgesteld.

Afslag 38

De tot en met heden gemaakte kosten hebben betrekking op fase 1 en 2. Het gemeentelijk aandeel voor dit project wordt gedekt uit de bestemmingsreserve. Deze wordt deels aangewend voor fase 1 en 2, maar is ook bedoeld voor fase 3 (aanpassing noordzijde, aanpassing viaduct, apart fietsersviaduct).

Spoorkruisingen Rijksweg Noord

De scope van het project en de projectonderdelen zijn aan veranderingen onderhevig. Dit heeft invloed op het totaalbudget van het project. Uiteraard is de insteek van het ontwerp en de oplossingen sober en doelmatig en zoeken we zoveel mogelijk naar optimalisaties om binnen de kaders tot realisatie te komen. De financiële gevolgen voor het benodigde budget zijn in het 2e half jaar duidelijk geworden. We hebben te maken met een overschrijding van ca. 15%, waarvoor nog geen dekking is. Zie ook het speerpunt 33 bij Programma 2.

Centrumplan Elst

In 2019 zal dit project worden afgewikkeld. Op basis van het huidige inzicht zal dit project binnen de vastgestelde kaders gerealiseerd.

Vogelbuurt Driel

In 2018 zal dit project administratief worden afgewikkeld. Op basis van het huidige inzicht wordt er voor dit project mogelijk een voordeel verwacht. Dit resultaat zal na afronding van het project worden verwerkt in de jaarrekening 2018.

MFC Valburg

Voor dit project heeft de gemeenteraad in 2013 een budget van € 2 miljoen beschikbaar gesteld. Door de sterk toegenomen bouwkosten en de wens om zoveel mogelijk duurzaam te bouwen wordt er nu een nieuwe kostenraming gemaakt. Verwacht wordt dat een voorstel voor verhoging van krediet in het eerste kwartaal van 2019 aan de raad zal worden voorgelegd. Zie ook het speerpunt 25 bij Programma 5.

MFC Herveld-Andelst

In verband met een aanvullend onderzoek naar vleermuizen kan de omgevingsvergunning pas begin 2019 worden verstrekt. Hierdoor kan pas in 2019 met de bouw worden gestart. Vooralsnog wordt ervanuit gegaan dat dit geen financiële consequenties heeft. Zie ook het speerpunt 26 bij Programma 5.

OBC

In 2017 is besloten dat de nieuwbouw voor het OBC zal plaatsvinden op de locatie de Vinkenhof te Elst. Om te komen tot een goede kwaliteit van de inrichting van het gebied wordt er een stedenbouwkundige visie vastgelegd, wordt er een beeldkwaliteitsplan opgesteld en wordt er een inrichtingsplan voor het openbare gebied opgesteld. Inmiddels is er door discussie over de bouwhoogte van de nieuwbouw van het OBC een vertraging ontstaan van ongeveer 5 maanden.

MFC Randwijk

De raad heeft inmiddels via een begrotingswijziging een aanvullend budget van € 305.000 beschikbaar gesteld wegens stijging van bouwkosten.

Huisvesting

In juli 2018 is besloten om met een andere werktuigbouwkundige installateur fase 2 te realiseren. Dit betekent dat er na de vakantieperiode een overdracht van gegevens en werkzaamheden plaats heeft

gevonden van de 'oude' naar de 'nieuwe' installateur. Dit heeft een vertraging in de planning veroorzaakt. Zie ook het speerpunt 47 bij Programma 9.

H. Sociaal Domein

	Actuele begroting 2018 na TR3	Realisatie	Prognose 2018	Mutatie TR4
Ontvangen Integratie-uitkeringen	-24.942.000	-20.843.305	-25.011.966	-69.966
Tekort uit oude WMO-taken	-1.184.843	-987.369	-1.184.843	0
Dekking tekort TR2 t.l.v. algemene reserve	-508.000	-508.000	-508.000	0
Dekking tekort TR3 t.l.v. algemene reserve	-645.157	-645.157	-645.157	0
Toegevoegd PNL WSP uit algemene reserve	-217.000	- 180.834	-217.000	0
- af Loonkosten	2.301.000	1.917.500	2.301.000	0
- af Terugverdienen voorbereidingskosten	<u>238.000</u>	<u>198.334</u>	<u>238.000</u>	<u>0</u>
BUDGET	-24.958.000	-20.867.997	-25.027.966	-69.966
Algemene lasten	1.883.000	1.102.430	1.787.766	-63.000
Participatie	4.912.000	4.648.436	4.791.253	-135.054
WMO	5.940.000	4.158.240	6.019.233	11.000
Jeugd	<u>12.870.000</u>	<u>9.229.476</u>	<u>13.470.000</u>	<u>600.000</u>
Totaal Lasten	25.605.000	19.138.582	26.068.252	412.946
Algemene baten	-7.000	-7.344	-7.000	0
Participatie	0	0	0	0
WMO	- 440.000	-459.138	-490.000	-50.000
Jeugd	<u>-200.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>200.000</u>
Totaal Baten	-647.000	-466.482	-497.000	150.000
SALDO BATEN EN LASTEN	24.958.000	18.672.100	25.571.252	562.946
Verwacht resultaat 2018 (negatief) BUDGET minus SALDO BATEN EN LASTEN		2.195.897	-492.980	-492.980
Het geraamde tekort 2018 bedraagt na TR4-2018			-1.646.000	

De baten van de Rijksintegratie-uitkeringen zijn op basis van de septembercirculaire 2018.

Op basis van de beschikbare informatie voor TR4 verwachten we 2018 af te sluiten met een **negatief resultaat van € 493.000**. In TR2 -2018 en TR3-2018 werd een negatief resultaat verwacht van respectievelijk € 508.000 en € 645.000. Het totale nadeel Sociaal Domein ten opzichte van de primaire begroting 2018 komt daarmee uit op € 1.646.000. Het negatieve resultaat van € 493.000 is hoofdzakelijk veroorzaakt door onderstaande posten:

- Verhoging rijksbijdrage integratie-uitkeringen (€ 70.000 voordelige afwijking).
- De prognose voor baten uit eigen bijdragen is hoger op basis van actuele cijfers van het CAK

(€ 50.000 voordelige afwijking)

- Door de ontmanteling van Presikhaaf vallen de kosten lager uit en is de prognose van het participatiebudget bijgesteld (€ 135.000 voordelige afwijking).
- De prognose voor specialistische jeugdzorg is verhoogd (€ 600.000 nadelige afwijking). Deze afwijking is veroorzaakt, doordat zorgaanbieder Karakter achterloopt in het doorgeven van cliënten die via de huisarts in zorg komen. Zonder deze berichten beschikken wij niet over de benodigde (zorg)informatie. Nadat er een afwijking in zorgomzet tussen 2017 en 2018 is geconstateerd, hebben we de daadwerkelijke (zorg)informatie bij Karakter opgevraagd. Omdat alle regiogemeenten hier problemen mee hebben, is de regio Centraal Gelderland in gesprek met Karakter om dit op te lossen.
- In TR3-2018 is vermeld dat er een compensatie-aanvraag loopt voor wat betreft voogdij en 18+ jeugdzorg. De saldering van de gerealiseerde voogdij en 18+ jeugdzorg en de te ontvangen integratie-uitkering laat een negatief verschil zien van € 77.000. Dit verschil komt niet boven de compensatiegrens van € 200.000.

I. Stelselwijziging toerekening interne uren aan investeringen

Vanaf 1-1-2017 zijn de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften (BBV) gewijzigd. Die wijzigingen zijn nog niet in de begroting 2018 verwerkt. Vanaf die datum moeten de uren/salarissen die direct aan een investering zijn toe te rekenen in de vervaardigingsprijs worden meegenomen. Deze loonkosten werden tot op heden ineens als last genomen in de betreffende jaarrekening maar dat is dus niet meer toegestaan (wij verwijzen hiervoor naar de toelichting die we hebben gegeven bij TR4 - 2017 en de jaarstukken 2017). In 2018 is er geen beroep gedaan op deze eenmalige financiële ruimte en dus is er sprake van een **eenmalig voordeel** van **€ 570.000**.

Over de toepassing van deze stelselwijziging zullen wij in het eerste kwartaal van 2019 voorstellen doen voor de aanwendingsmogelijkheden voor deze extra eenmalige financiële ruimte.

Doorwerking in 2019

Er is sprake is er een **structureel nadeel** van **€ 192.570** de doorwerking naar het begrotingssaldo 2019. Dit wordt verwerkt in TR1 - 2019.

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende structurele mutaties:

Exploitatiebudgetten	- € 192.570 nadeel
Kapitaallasten kredieten	- € 500 nadeel
Totaal	- € 193.070 nadeel

PROGRAMMA 1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

A Speerpunten

Speerpunt 10: Handhaving

We gaan de capaciteit en de kwaliteit van handhaving vergroten. Met de verbetering van de kwaliteit zijn wij in 2018 al gestart. Wat betreft de capaciteit hebben we een samenwerkingsconvenant met gemeente Lingewaard en gemeente Nijmegen gesloten. We gaan kijken wat deze samenwerking (vooral Lingewaard) oplevert en daarna zal een verzoek voor extra capaciteit volgen.

Speerpunt 11: Openbare orde en veiligheid

Op dit moment wordt de Nota Integrale Veiligheid 2019-2022 opgesteld. Vaststelling van de nota door de gemeenteraad is voorzien in het 2e kwartaal 2019. De doelstelling van de huidige nota is/wordt behaald.

Speerpunten

- 10. Handhaving
- 11. Openbare orde en veiligheid

Kwaliteit	Tijd	Geld

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **voordeel** van **€ 14.853** incidenteel en een **nadeel** van **€ -20.000** structureel

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	61202100 Vandalismebestrijding accommodaties	10.000	Minder vandalisme.
		61205000 Opsporing / ruiming explosieven algemeen	-7.500	Er is (tijdelijk) extra inzet gevraagd vanuit een extern bedrijf voor unieke deskundigheid wat extra kosten met zich meebracht. In 2018 zijn er ook meer projecten uitgevoerd dan voorgaande jaren. Ook dat is een reden voor deze overschrijding.
I	Baten	61101005 Regionale brandweer	20.353	Dit betreft het positieve saldo van de jaarrekening 2017 van VGGM.
		61205000 Opsporing / ruiming explosieven algemeen	- 8.000	Dit jaar zijn er geen €10.000 aan legesinkomsten. Dit i.v.m. het grote aantal interne projecten waarbij leges niet intern zijn doorbelast.
	Totaal Incidenteel		14.853	Voordeel
S	Baten	61203000 APV en bijz. wetten leges/indiv. dienstv.	-20.000	Er komen structureel minder aanvragen voor APV gerelateerde vergunningen binnen waarvoor leges betaald moeten worden.
	Totaal Structureel		-20.000	Nadeel

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	2.142.502	2.142.502	2.109.883	32.619	0	0
Baten	0	0	34.065	-34.065	20.353	0
Resultaat	-2.142.502	-2.142.502	-2.075.818	-66.684	20.353	0

Taakveld 1.2 Openbare orde en Veiligheid

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	919.456	1.483.669	482.485	1.001.184	-2.500	0
Baten	66.527	77.478	75.079	2.399	-8.000	-20.000
Resultaat	-852.929	-1.406.191	-407.405	-998.786	-5.500	-20.000

PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

A Speerpunten

Speerpunt 12: Mobiliteit

Dit speerpunt start in 2019.

Speerpunt 13: Optimale verbindingen tussen kernen

Actiepunten uit de fietsagenda zijn verder uitgewerkt. De ontwikkelvisie De Linge wordt in 2019 uitgevoerd. De realisatie van de projecten lopen langer door dan de scope van de fietsagenda.

Speerpunt 30: Elst Centraal

Aanbesteding en verkoop aan Vivare met betrekking tot Stationsplein-West en het Klooster is in onderzoek. Met betrekking tot Spoorlaan worden gesprekken gevoerd met verschillende initiatiefnemers. Reconstructie Nieuwe Aamsestraat in VO-fase.

Speerpunt 33: Verbeteren infrastructuur Elst Noord

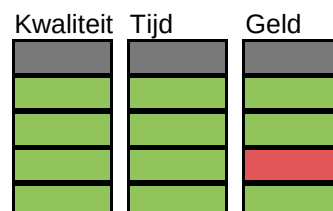
Dit kwartaal wordt gewerkt aan het samenstellen van contractdossiers voor de onderdoorgang Rijksweg Noord, het viaduct 1e Weteringsewal en de flankerende infra. Ook wordt dit kwartaal de verlaging van de bovenleiding door ProRail aanbesteed. We hebben te maken met een overschrijding van ca. 15%, die grotendeels gedekt kan worden met het overschot van het project Spoorzone. De definitieve projectbegroting wordt opnieuw ter besluitvorming voorgelegd aan de raad in Q1 2019.

Speerpunt 34: Stationsomgeving Zetten-Andelst

Er is een voorstel uitgewerkt voor de herinrichting van de directe stationsomgeving. We zijn in gesprek met NS en ProRail over het mogelijke gebruik van gronden van deze partijen rondom het station. Verder bereiden we een subsidieaanvraag voor.

Speerpunten

- 12. Mobiliteit
- 13. Optimale verbindingen tussen kernen
- 30. Elst Centraal
- 33. Verbeteren Infrastructuur Elst Noord
- 34. Stationsomgeving Zetten-Andelst

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **nadeel** van **€ -88.000** **incidenteel** en een **nadeel** van **€ -75.000** **structureel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	62101000 Wegen (algemeen)	- 115.000	- Schade / risico wortelopdruk dit jaar (is in PNL opgenomen vanaf 2019) € 50.000,- - Koppel stratenmakers (niet beschikbaar bij TOPW) volgens beheerplan Wegen € 50.000,- - Toegang tennisvereniging Hoge Wick in Oosterhout € 15.000,-
		62102000 Straatverlichting (algemeen)	- 13.000	In het lichtplan 2018-2022 is een structurele besparing op de energie opgenomen van € 13.000, echter deze besparing is in 2018 niet gerealiseerd.
		62201100 Parkeergarage Elst	40.000	Al een aantal jaren blijkt de parkeergarage veel minder kosten met zich mee te brengen dan wordt begroot. In de begroting 2019 zijn de exploitatielasten daarom structureel verlaagd. In

				2018 is daarom sprake van een eenmalig voordeel. Bij de ingebruikname van de P&R-garage waren de beheer- en onderhoudslasten geraamd op € 140.000. In de begroting 2019 is dit verlaagd naar € 110.000.
	Totaal Incidenteel		-88.000	Nadeel
S	Lasten	62102010 Onkruidbestrijding en vegen	- 75.000	Sinds 2017 is het verboden om glyfosaat te gebruiken. Het onkruid op verhardingen wordt vanaf die tijd niet meer bestreden maar beheerst. Dit leidt tot hogere uitvoeringskosten.
	Totaal Structureel		-75.000	Nadeel

Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	3.679.587	3.937.089	3.245.566	691.523	128.000	75.000
Baten	25.715	102.615	28.385	74.230	0	0
Resultaat	-3.653.872	-3.834.474	-3.217.181	-617.293	-128.000	-75.000

Taakveld 2.2 Parkeren

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	227.368	227.368	170.539	56.829	-40.000	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-227.368	-227.368	-170.539	-56.829	40.000	0

PROGRAMMA 3 ECONOMISCHE ZAKEN

A Speerpunten

Speerpunt 15: Economisch Uitvoeringsprogramma

In kwartaal drie van 2018 zijn er diverse activiteiten uitgevoerd die opgenomen staan in het Economisch Uitvoeringsprogramma 2017-2018. De belangrijkste activiteiten zijn inventarisatie problematiek op bedrijventerrein Poort van Midden Gelderland Noord.

Speerpunten

- 15. Economisch Uitvoeringsprogramma

Kwaliteit	Tijd	Geld

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **nadeel** van **€ -27.000 incidenteel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	63101005 Opstellen economische beleidsvisie	25.000	Ontvangst van 50% van de kosten van een project uit 2017-2018 door de provincie is volledig uitbetaald in 2018. Aantal bijeenkomsten/projecten die begroot waren schuiven door naar 2019.
I	Baten	63201000 Grondexploitatie (bedrijventerreinen)	- 52.000	Dit nadeel wordt veroorzaakt doordat we minder overhead kunnen toerekenen aan grondexploitatie bedrijventerreinen en woningbouw (zie ook programma 8) dan begroot. Dit is het gevolg van de wettelijke "regeling plankosten exploitatieplan" waarin het maximum aan derden door te belasten uurtarief is opgenomen.
	Totaal Incidenteel		-27.000	Nadeel

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	344.357	344.357	267.037	77.320	-25.000	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-344.357	-344.357	-267.037	-77.320	25.000	0

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	613.613	688.613	298.006	390.607	0	0
Baten	705.732	1.169.732	17.377	1.152.355	-52.000	0
Resultaat	92.119	481.119	-280.629	761.748	-52.000	0

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

A Speerpunten

Speerpunt 16: Strategisch Meerjarig Huisvestingsplan 2020

Het traject om tot een Strategisch Meerjarig Huisvestingsplan te komen, is opgestart. Op 22 november 2018 vindt er een Kennisconferentie "Het beste voor het kind" plaats voor o.a. onderwijs, opvang, dorpsraden/wijkplatforms en politiek. Momenteel wordt ook gewerkt aan de uitvraag voor het laten opstellen van een nulmeting schoolgebouwen, z.g. quickscan. De input en opbrengsten vanuit de Kennisconferentie en de quickscans worden gebruikt om in het 1e halfjaar 2019 het SHP voor te bereiden, op te stellen en nader uit te werken.

Speerpunt 17: Doorlopende leerlijn

In het vierde kwartaal hebben we verder gewerkt aan het voorkomen van onderwijsachterstanden, bestrijden voortijdig schooluitval en een leven lang leren. Ook zijn we bezig met een inventarisatie voor motie 5 'Jongerenparticipatie en zwerfafval'

Speerpunt 37: Huisvesting OBC

Er is inmiddels een verkeersvisie en een stedenbouwkundige visie gemaakt. Deze laatste is in B&W vastgesteld. Dit najaar wordt het voorontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht. Hiervoor zijn verschillende onderzoeken gedaan.

Speerpunten

- 16. Strategisch Meerjarig Huisvestingsplan 2020
- 17. Doorlopende leerlijn
- 37. Huisvesting OBC

Kwaliteit	Tijd	Geld

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **voordeel** van **€ 15.578** **incidenteel** en een **nadeel** van **€ -27.245** **structureel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	64301015 Bewegingsonderwijs	- 26.422	Zie toelichting bij programma 6 (De Wanmolen).
		64302000 Onderwijsachterstandenbeleid	- 63.000	Er is een overschrijding van € 63.000 voor VVE. Dit bedrag past binnen het subtaakveld peuterspeelzaalwerk.
		64302025 Onderwijs en arbeidsmarkt	10.000	Voor 2018 zijn geen uitgaven meer begroot voor onderwijs en arbeidsmarkt
		64303000 Peuterspeelopvang algemeen	95.000	In 2018 volgen nog enkele uitgaven. Het voordeel op peuterspeelzaalwerk wordt geschat op € 95.000 en hangt samen met de hogere uitgaven VVE op kostenplaats 64302000.
	Totaal Incidenteel		15.578	Voordeel
S	Baten	64202205 Rijn IJssel College	- 27.245	Ruimte kan niet meer worden verhuurd in verband met toename leerlingen Westeraam college
	Totaal Structureel		-27.245	Nadeel

Budgettaire neutrale wijzigingen:

I	Lasten	64202005 Huisv.- en inrichtingsvoorz. alg. bijz. onderwijs	- 41.254	Op grond van 17bw000002 kan in 2018 € 41.254 aan huurkosten voor noodlokalen voor de Vallei in Driel worden gedekt door onttrekking uit de algemene reserve
---	--------	--	----------	---

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	3.151.381	3.508.032	3.086.982	421.050	0	0
Baten	71.691	36.691	11.250	25.441	0	-27.245
Resultaat	-3.079.690	-3.471.341	-3.075.732	-395.609	0	-27.245

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	2.499.851	2.495.538	1.405.875	1.089.663	-15.578	0
Baten	243.380	175.671	98.480	77.191	0	0
Resultaat	-2.256.471	-2.319.867	-1.307.395	-1.012.472	15.578	0

PROGRAMMA 5 CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

A Speerpunten

Speerpunt 18: Sportnota

Wij zijn bezig met een integrale Sportnota. In de aanloop daarnaar zijn wij allereerst in gesprek met voetbalverenigingen. Werkgroepen zijn aan de slag om het ontwerp voor Vitaal Sportpark De Pas verder vorm te geven. Inpassing van extra velden voor de verenigingen zijn hier ook in opgenomen. Dit moet in het vierde kwartaal leiden tot een definitief ontwerp. Bij het Rijk is een aanvraag voor deelname aan de Brede Regeling Combinatiefuncties ingediend. In de decembercirculaire vernemen wij of deze aanvraag gehonoreerd kan worden. Vanuit deze Regeling financieren wij Overbetuwebeweegt.nl en een (nieuwe) cultuurcoach.

Speerpunt 19: Uitvoering nota Kunst, cultuur en Erfgoed

Wij onderzoeken de haalbaarheid van Meer Muziek in de klas en we kijken of we met Lingewaard kunnen optrekken. Daarnaast wordt vanuit de gemeente vanaf november de ondersteuning bij cultuureducatie in het onderwijs geconcretiseerd met een kwartiermaker - en (als de subsidieaanvraag positief is) een combinatiefunctionaris Cultuur en Onderwijs. Er wordt tevens nog voor 2019 een startbijeenkomst gepland met een representatieve groep.

Speerpunt 20: Nota toerisme en recreatie

Op 2 oktober 2018 zijn door het college van Overbetuwe het Masterplan Airborne Region en het Masterplan Rivierengebied vastgesteld. In beide masterplannen staan initiatieven opgenomen van lokale partners om in 2019 en 2020 invulling te geven aan de 75e herdenking van Operatie Market Garden en aan de 75e viering van de bevrijding.

Speerpunt 21: Wanmolen

In overleg met bewonerscomité Zicht op Zetten voeren wij individuele gesprekken met alle huidige en potentiële gebruikers. De resultaten daarvan zijn input voor het exacte programma. Met de sportverenigingen en de huidige exploitant is gesproken.

Speerpunt 25: MFC Valburg

Als het bestemmingplan begin november 2018 onherroepelijk is geworden kan met de voorbereiding van de bouw worden begonnen. Het definitieve ontwerp is gereed. Medio 2019 staat start bouw gepland.

Speerpunt 26: MFC Herveld

Het bestemmingsplan heeft in ontwerp ter visie gelegen. Het voorstel tot vaststelling zal in december worden gestart. Het ontwerp voor de bouw is gereed.

Speerpunt 27: MFC Randwijk

Er is een definitief ontwerp voor het MFC Randwijk. Een wijziging van het bestemmingsplan wordt in de raad van 13 november 2018 ter vaststelling voorgelegd. Start van de bouw is in de eerste helft 2019 voorzien.

Speerpunt 31: Visie op zwembaden

De inspiratietour op 26 oktober jl. betreffende ambities van zwembaden is succesvol verlopen. Op 7 november 2018 is een verenigingsavond georganiseerd. Het behoefteonderzoek wordt uitgevoerd door Synarchis. Eind december zal het concept gereed zijn.

Speerpunt 32: Actualisering Kwaliteitsplan Beheerplan Openbare Ruimte

We zijn gestart met de voorbereiding om een plan van aanpak op te stellen. Wij koersen met de uitwerking van dit speerpunt aan op een zorgvuldig proces met belanghebbenden om tot een helder gezamenlijk beeld te komen van het gewenste onderhoudsniveau voor de komende jaren, inclusief de financiële vertaling daarvan.

Speerpunt 35: Landschapspark Park Lingezegen

De uitgangspunten voor de borging van het beheer en ontwikkeling nader uit te werken in een

geactualiseerd beheerplan. Vaststellen uitgangspunten voor een toekomstige beheerorganisatie en een nieuwe governance structuur.

Speerpunt 36: Landschapspark De Danenberg

Bij de nadere uitwerking van de plannen houden we rekening met de ontvangen inspraakreacties op het voorontwerp bestemmingsplan en het voorlopig ontwerp. In vervolg hierop hebben we inmiddels een aantal ontwerpateliers met omwonenden georganiseerd.

Speerpunt 41: Visie op bibliotheek

Momenteel vormt de bibliotheek haar strategisch beleid voor de komende jaren. Op basis hiervan voeren zij het gesprek met ons over verdere vertaling van onze bibliotheekvisie in Overbetuwe.

Speerpunten

- 18. Sportnota
- 19. Uitvoering nota Kunst, cultuur en Erfgoed
- 20. Nota toerisme en recreatie
- 21. Wanmolen
- 25. MFC Valburg
- 26. MFC Herveld
- 27. MFC Randwijk
- 31. Visie op zwembaden
- 32. Actualisering Kwaliteitsplan Beheerplan Openbare Ruimte
- 35. Landschapspark Park Lingezegen
- 36. Landschapspark De Danenberg
- 41. Visie op bibliotheek

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **voordeel** van **€ 170.579 incidenteel** en een **nadeel** van **€ -42.525 structureel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	65301040 Wandel- en fietsroutes	5.000	Voor 2018 is er een eenmalige onderbesteding van 5.000. Op dit moment zijn er twee fietsroutes in ontwikkeling. Een voor kunst en een voor het archeologische/Romeinse verleden. Naar verwachting worden deze in 2019 gerealiseerd. In een tussentijdse rapportage in 2019 komen wij hierop terug.
		65301045 Cultuurcafé	7.500	Voor 2018 is er een eenmalige onderbesteding van 7.500. In 2019 organiseren we een cultuurcafé voor de spelers in het culturele veld van Overbetuwe. In dialoog met hen wordt een tussenevaluatie van de Beleidsnota Kunst Cultuur en Erfgoed "Schatten van Waarde" gemaakt.
		65301050 Cultuuragenda	2.500	Voor 2018 is er een eenmalige onderbesteding van 2.500. In 2019 organiseren we een cultuurcafé voor de spelers in het culturele veld van Overbetuwe. In dialoog met hen wordt een tussenevaluatie van de Beleidsnota Kunst Cultuur en Erfgoed "Schatten van Waarde" gemaakt.
		65301025 Kunstprojecten openbare ruimte	140.000	Voor 2018 is er een eenmalige onderbesteding van 140.000,-. Het betreft de budgetten voor de 2 kunstprojecten in Slijk Ewijk en Heteren. Beide projecten worden in 2019 gerealiseerd. Vanuit de

				Beleidsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed "Schatten van Waarde" zijn deze bedragen daarvoor beschikbaar gesteld.
I	Baten	65201035 Sportcentrum De Wanmolen	15.579	Zie toelichting bij programma 6 (De Wanmolen).
	Totaal Incidenteel		170.579	Voordeel
S	Lasten	65202010 Geldlening sv Spero	2.500	De lening is in 2017 afgelost. De rentelasten zijn ten onrechte in de begroting blijven staan.
		65701000 Waterbeheer algemeen	-3.525	Het geraamde bedrag bleek te laag. De werkelijk kosten zijn nu helder en de komende jaren verwachten we deze kosten te krijgen.
S	Baten	65201015 Sportcentrum De Helster	-24.000	Minder zwemlessen aan speciale groepen met minder kinderen per groep. Tevens is er minder belangstelling voor bepaalde groepen i.v.m. continuu-rooster basisscholen.
		65202010 Geldlening sv Spero	-2.500	De lening is in 2017 afgelost. De rentebaten zijn ten onrechte in de begroting blijven staan.
		65702100 Openbaar groen (algemeen)	-15.000	In de Heroverwegingsnota 2012 is een taakstelling opgenomen voor de uitbesteding van het bermenbeheer. Het bermenbeheer is jaren geleden uitbesteed. In de financiële gevolgen van de daaruit voortvloeiende aanbesteding is ten onrechte deze taakstelling niet meegenomen.
	Totaal Structureel		-42.525	Nadeel

Budgettaire neutrale wijzigingen (hebben directe relatie met mutatie algemene reserve of bestemmingsreserve):

I	Lasten	65702040 Bijdr. grondaank. natuurvriendelijke oever	13.629	De bijdrage zal in 2019 worden uitgekeerd
		65703100 Speeltuinen en speelweiden	15.000	Over de invulling van het speelterrein Morel is meer overleg met de buurt nodig. Zodoende kan deze niet in 2018 aangelegd worden. De verwachting is dat dit in 2019 gaat gebeuren.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	2.178.730	2.265.400	1.351.452	913.948	0	-2.500
Baten	915.990	915.990	151.151	764.839	15.579	-26.500
Resultaat	-1.262.740	-1.349.410	-1.200.300	-149.110	15.579	-24.000

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	292.662	425.582	245.201	180.381	-155.000	0
Baten	0	25.000	25.000	0	0	0
Resultaat	-292.662	-400.582	-220.201	-180.381	155.000	0

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	3.295.468	3.709.367	2.488.930	1.220.437	0	3.525
Baten	239.867	176.902	181.713	-4.811	0	-15.000
Resultaat	-3.055.601	-3.532.465	-2.307.216	-1.225.249	0	-18.525

PROGRAMMA 6 SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

A Speerpunten

Speerpunt 03: Passende inrichting Sociaal Domein

Het college heeft het plan van aanpak Samen Overbetuwe op 25 september jl vastgesteld. Vaststelling van het visiedocument is beoogd tijdens de raadsvergadering van 29 januari 2019. Inmiddels is het plan van aanpak Samen Overbetuwe verder verfijnd met een detailplanning per werkgroep. In het vierde kwartaal maken we een start met de 4 werkgroepen en stellen we een communicatieplan op.

Speerpunt 04: Passende voorzieningen Sociaal Domein

In het vierde kwartaal 2018 hebben we gewerkt aan een viertal acties in het kader van passende voorzieningen, die al lopen en/of die we in het kalenderjaar 2019 gaan uitvoeren. Vooruitlopen op de nieuwe inrichting van het Sociaal Domein pakken we verder geen nieuwe projecten op onder de paraplu van dit speerpunt.

1. Vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen en betrekken in het sociale netwerk van inwoners;
2. Preventie en goede nazorg in de zorg voor jeugd en gezin;
3. Goed voorbereiden op het GGZ-beschermd wonen;
4. Volksgezondheid.

Speerpunt 05: Participatie

Eind november is het visiedocument gereed (beoogde vaststelling tijdens de raad op 29 jan. 2019). De veranderde focus (van recht- naar doelmatigheid) heeft effect op werkwijzen en processen en daarmee ook op het team en samenstelling. Nadere uitwerking van het visiedocument zal plaatsvinden tijdens én met het schrijven van het uitvoeringsprogramma.

Speerpunt 06: Armoedebeleid

Op 13 november is er een ronde tafel gesprek geweest om met de raad van gedachten te wisselen over de visie. Dit gesprek heeft geleid tot het plannen van een vervolgesprek met de raad voor een nadere duiding en heldere kaders. Het visiedocument is in het eerste kwartaal 2019 ambtelijk gereed. We zetten o.a. meer in op preventie door afspraken te maken met woningbouwcorporaties en nutsbedrijven en een duidelijke verbinding met gemeentelijk minimabeleid en de participatiewet.

Speerpunten

- 03. Passende inrichting sociaal domein
- 04. Passende voorzieningen Sociaal Domein
- 05. Participatie
- 06. Armoedebeleid

Kwaliteit	Tijd	Geld

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **voordeel** van € **104.325** **incidenteel** en een **voordeel** van € **4.000** **structureel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	66102010 Sociaal-cultureel werk	19.000	In 2017 en 2018 is 19.000 aan subsidie verstrekt. Het budget is € 38.000.
		6.10.40 Welzijnsaccommodaties	-12.200	Op dit subtaakveld is per saldo een nadeel.
		66106000 Jeugd- en jongerenwerk	- 12.000	In 2018 hebben we meer uitgegeven aan subsidies i.v.m. variabelen voor subsidiegrondslag (o.a. ledenaantallen, aantal aanvragers).

		66106015 Jongeren Alcohol en Drugs	10.000	Door verschuiving van activiteiten naar 2019 (werken met schooljaar i.p.v. kalenderjaar) komen er minder facturen dan verwacht in 2018 voor deze post.
		66303020 Minimabeleid	15.000	Subsidie St. Leergeld in praktijk lager dan toegezegd (op verzoek van Leergeld). Pilot Huiswerkbegeleiding beëindigd i.v.m. onvoldoende deelname. Nog wel op individuele basis voor de 4 kinderen die aan de pilot hebben deelgenomen.
		66303025 Armoedebestrijding kinderen	-144.500	Voor armoedebestrijding kinderen was € 167.986 beschikbaar in 2017. In 2017 is hiervan € 23.478 uitgegeven. Het niet bestede deel van € 144.508 was onderdeel van het rekeningsaldo 2017. Omdat het echter een gelabelde uitkering van het rijk is wordt het overschot uit 2017 in 2018 toevoegen aan dit budget.
I	Baten	66104050 Welzijnsacc. De Wanmolen (Zetten)	-31.795	Eind 2017 is een huurovereenkomst gesloten voor het horecadeel van de Wanmolen. e.e.a. is gebaseerd op[de visie op vastgoed en het in de voorzieningennota vermelde Heterens model. De hieruit voortvloeiende financiële gevolgen waren nog niet verwerkt in de begroting. Enerzijds is sprake van een structureel nadeel vanwege hogere energielasten, hogere beheersvergoeding en lagere huurinkomsten multifunctionele ruimte. Hiertegenover staat een voordeel vanwege vervallen zaalhuur bewegingsonderwijs en hogere huuropbrengst sportzaal. Per saldo is sprake van een nadeel van € 42.638. Dit nadeel is op grond van de bbv-voorschriften (taakvelden) verdeeld over programma 4, 5 en 6.
		66301005 Uitkeringen algemene bijstand	261.000	1 oktober 2018 is het definitieve BUIG budget 2018 vastgesteld. Het nader voorlopige budget bij TR3 was 8.741.586.
	Totaal Incidenteel		104.505	Voordeel
S	Lasten	66104005 Welzijnsacc. De Wieken (Pr. Irenestraat Elst)	4.000	Schoonmaak wordt door de beheerder zelf gedaan.
	Totaal Structureel		4.000	Voordeel

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	3.962.777	4.301.677	2.849.302	1.452.375	-4.800	-4.000
Baten	700.643	700.643	434.708	265.935	-31.795	0
Resultaat	-3.262.134	-3.601.034	-2.414.595	-1.186.439	-26.995	4.000

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	10.913.628	11.125.932	8.475.805	2.650.127	129.500	0
Baten	8.581.819	9.198.519	6.779.181	2.419.338	261.000	0
Resultaat	-2.331.809	-1.927.413	-1.696.624	-230.789	131.500	0

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

A Speerpunten

Speerpunt 02: Routekaart duurzaamheid 2017-2020

Voor de activiteiten op het gebied van duurzaamheid wordt de routekaart als leidraad gebruikt. Onlangs is de raad nader geïnformeerd over de realisatie van zonne- en windenergie. Daaruit vloeien enkele grote projecten voort. Doel is om op basis van de Regionale Energiestrategie (RES) verder invulling te geven op deze hernieuwbare energie. Tevens wordt verder ingezet op een warmtevisie in 2019 en het organiseren van een conferentie i.s.m. de raads werkgroep duurzaamheid (WDO).

Speerpunten

- 02. Routekaart duurzaamheid 2017-2020

Kwaliteit	Tijd	Geld
		

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **nadeel** van **€ -2.324** **incidenteel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	67101105 Digitaal Dossier JGZ	40.076	Incidenteel aframen.
		67301000 Inzameling, afvoer en verw. afvalstoffen	-150.000	Voor de implementatie van de afvalpassen was in 2017 eenmalig een bedrag in de begroting opgenomen van € 150.000. De aanbesteding heeft echter niet de juiste leverancier opgeleverd en de opdracht is niet gegund. Op dit moment loopt een nieuwe aanbesteding. De eenmalige kosten moeten opnieuw in de begroting opgenomen worden.
		67301000 Inzameling, afvoer en verw. afvalstoffen	-40.000	De vergoeding voor de verwerking van PMD moet nog voor 2 maanden betaald worden. Per maand is dit ongeveer € 40.000. Daarbij komen nog 2 maanden structurele lasten voor diftar en verwerking luiers.
		67301000 Inzameling, afvoer en verw. afvalstoffen	-35.000	Voor de inzameling van PMD komen dit jaar nog 2 facturen van in totaal € 35.000.
		67405000 Bestrijding hondenoverlast	12.000	Er hebben minder mutaties en renovaties plaatsgevonden dan in andere jaren. Hierdoor blijft er wat budget over.
I	Baten	67101000 Volksgezondheid	87.000	Betreft een niet geraamde terug-ontvangst jaarrekening 2017
		67101100 Jeugdgezondheidszorg: uniformdeel	47.600	Betreft een niet geraamde terug-ontvangst jaarrekening 2017
		67301000 Inzameling, afvoer en verw. afvalstoffen	131.000	Er wordt nog een extra vergoeding verwacht van de GEM voor het leveren van ondergrondse containers van € 114.000. Daarnaast worden nog vergoedingen verwacht voor oud papier en textiel.
		67301000 Inzameling, afvoer en verw. afvalstoffen	-95.000	Opbrengst voor PMD wordt lager. De vergoeding per ton wordt jaarlijks naar beneden bijgesteld.
	Totaal Incidenteel		-2.324	Nadeel

Budgettaire neutrale wijzigingen (hebben directe relatie met mutatie algemene reserve of bestemmingsreserve):

I	Lasten	67101000 Volksgezondheid	37.000	Restant PNL post. Geplande pilot Volksgezondheid en lage SES doelgroep wordt niet als aparte pilot uitgevoerd maar wordt integraal opgenomen in de Dorpsprofielen die vanaf 2019 worden uitgerold over de diverse kernen. In 2019 wordt dit bedrag alsnog binnen de Dorpsprofielen aan Publieke gezondheid besteed.
		67401055 Project Gevelstimuleringsfonds 2018	70.000	De regeling voor het gevelstimuleringsfonds is in het derde kwartaal beschikbaar gesteld. Tot op heden nog geen aanvragen maar in de pijplijn zitten wel enkele projecten. Deze zullen in 2019 zijn beslag krijgen. Regeling is een tijdelijke die loopt tot einde december 2019. Daarom nu aframen en restant in 2019 (bij TR1) weer in begroting opnemen.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	1.292.224	1.343.224	1.261.008	82.216	-40.076	0
Baten	0	0	135.164	-135.164	134.600	0
Resultaat	-1.292.224	-1.343.224	-1.125.844	-217.380	174.676	0

Taakveld 7.3 Afval

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	3.623.372	4.091.222	3.175.368	915.854	225.000	0
Baten	4.832.351	5.123.351	3.572.431	1.550.920	36.000	0
Resultaat	1.208.979	1.032.129	397.063	635.066	-189.000	0

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	1.068.896	1.434.572	1.182.500	252.072	-12.000	0
Baten	0	0	10.051	-10.051	0	0
Resultaat	-1.068.896	-1.434.572	-1.172.449	-262.123	12.000	0

PROGRAMMA 8 RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING

A Speerpunten

Speerpunt 01: Omgevingswet

De Omgevingsvisie zal dit jaar in concept gereed zijn, waarna gestart kan worden met het opstellen van programma's.

Speerpunt 09: Woonagenda

Er lopen momenteel vele projecten vanuit de woonagenda met zowel interne als externe partijen. Het afgelopen jaar hebben we bijvoorbeeld mooie resultaten bereikt binnen de projecten doorstroming, energiecoaches, woningbouwprioritering ed.

Speerpunt 14: Knoop 38

De raad wordt tweemaandelijks geïnformeerd over de voortgang van het totale speerpunt. Op dit moment is de provincie het Provinciaal Inpassingsplan aan het voorbereiden voor de RTG.

Speerpunt 22: Dorpshart Heteren

In oktober is de startbijeenkomst van het dreamteam van Fresh Forward geweest. Hiermee is de Stichting Hart van Heteren begonnen met het conceptontwikkelingsproces. Tevens heeft de Stichting Hart van Heteren zich officieel gevestigd bij de notaris.

Speerpunt 23: Dorpshart Oosterhout

De initiatiefnemers uit de kern Oosterhout hebben in het afgelopen kwartaal gewerkt aan een haalbaar plan voor het Hart van Oosterhout. Deze werkzaamheden zijn nog niet afgerond. De resultaten worden in maart/april 2019 verwacht.

Speerpunt 24: Dorpshart Driel

Er is gestart met gesprekken met inwoners, bedrijven en instellingen in Driel om te komen tot een Plan van Aanpak. Allereerst worden de wensen gezamenlijk in beeld gebracht. Er is nog geen concreet initiatief vanuit Driel.

Speerpunt 28: Land van Tap

Het project Herontwikkeling Land van Tap is vóór de zomer concreet gestart. Er zijn inmiddels verschillende onderzoeken gestart. De omgeving heeft in september een nieuwsbrief ontvangen en er is een webpagina voor dit project aangemaakt. Het onderzoek naar evt. centrumversterkende voorzieningen op het Land van Tap kan mogelijk vertragend zijn. Dit wordt op dit moment nader onderzocht.

Speerpunt 29: Omgevingsvisie

In augustus en september zijn op specifieke thema's uit de concept-visie verdiepende gesprekken gevoerd met meest betrokken stakeholders. Eind november verwachten we conceptteksten voor de Omgevingsvisie gereed te hebben.

Speerpunt 38: Schil Zetten/ Hemmen

Het definitieve bestemmingsplan voor realisatie van de begraafplaats wordt in januari 2019 voor vaststelling behandeld in de raad. De middelen zoals opgenomen in de begroting zijn (vooralsnog) voldoende voor inrichting van het gemeentelijk deel.

Speerpunt 39: Wonen onder hoogspanningskabels

Het wachten was op het besluit van de Minister waarbij de lijst van gemeenten bekend worden gemaakt die in aanmerking komen voor verkabeling. Zodra deze duidelijkheid er is worden nadere voorstellen gedaan.

Speerpunt 40: Extra huisvesting statushouders en eigen inwoners

Vanwege een noodzakelijke bodemsanering zullen de woningen een half jaar later dan gepland op 1 juni 2019 worden opgeleverd. Dit heeft ook gevolgen voor de financiën waarover wij bij de TR1-2019 nader

Speerpunkten

Kwaliteit	Tijd	Geld
Orange	Green	Green
Green	Green	Green
Green	Green	Green
Green	Orange	Orange
Green	Green	Green
Grey	Grey	Grey
Green	Green	Green
Green	Green	Green
Green	Orange	Green
Green	Green	Green
Green	Orange	Orange

Bij dit programma is per saldo sprake van een **voordeel** van **€ 581.000** incidenteel

I	Lasten	68101105 Actualisatie bestemmingsplannen	20.000	Er is recent al wel een voorzichtige start gemaakt met een nieuw actualisatiebestemmingsplan, maar hiervoor zijn nog geen (grote) uitgaven gedaan. De komende jaren zal er wel sprake zijn van enige overschrijding van dit budget
I	Baten	68101015 Inkomsten verhaalbaar	20.000	Er zijn meer verzoeken beoordeeld en bestemmingsplannen in procedure gebracht. Daardoor zijn de leges inkomsten dit jaar hoger. Op dit moment (22 okt) is het bedrag € 7.700. Of de overschrijding € 20.000 wordt dus een inschatting. Dit hangt namelijk ook af van het moment van betalen door een initiatiefnemer.
		68202000 Grondexploitatie (excl. bedrijventerreinen) actief	- 74.000	Dit nadeel wordt veroorzaakt doordat we minder overhead kunnen toerekenen aan grondexploitatie bedrijventerreinen (zie ook programma 3) en woningbouw dan begroot. Dit is het gevolg van de wettelijke "regeling plankosten exploitatieplan" waarin het maximum aan derden door te belasten uurtarief is opgenomen.
		68203000 Overige grondtransacties	65.000	Verkoop van diverse stroken grond.
		68303030 Bouw- en woningtoezicht leges	550.000	In 2018 is een aantal grote bouwplannen (Park 15) verleend. Hierdoor is sprake van een incidentele extra opbrengst aan leges van circa € 550.000.
	Totaal Incidenteel		581.000	Voordeel

Budgettaire neutrale wijzigingen (hebben directe relatie met mutatie algemene reserve of bestemmingsreserve):

I	Lasten	68101115 Proj. Opstellen Omgevingsvisie (vh3800574)	25.000	Dit is voormalig krediet. De uitgaven worden pas gedaan in 2019.
		68303035 Project: BAG-terugmeldingen	75.000	Voor het project BAG-terugmeldingen worden in 2018 niet alle kosten opgemaakt, aangezien de procedures veel langer dan voorzien doorlopen. Dat betekent dat in 2019 extra kosten zullen worden gemaakt voor dit project
		68303040 Project: Handhaving strijdige bewoning	95.000	Voor het project strijdige bewoning worden in 2018 niet alle kosten opgemaakt, aangezien de procedures veel langer dan voorzien doorlopen. Dat betekent dat in 2019 extra kosten zullen worden gemaakt voor dit project.

Taakveld 8.1 Ruimtelijke Ordening

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	781.963	863.720	505.534	358.186	-20.000	0
Baten	151.705	153.873	220.970	-67.097	20.000	0
Resultaat	-630.258	-709.847	-284.564	-425.283	40.000	0

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	421.642	572.439	293.966	278.473	0	0
Baten	361.515	386.515	118.502	268.013	-9.000	0
Resultaat	-60.127	-185.924	-175.464	-10.460	-9.000	0

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	1.218.451	1.521.857	692.001	829.856	0	0
Baten	845.814	945.814	1.745.892	-800.078	550.000	0
Resultaat	-372.637	-576.043	1.053.891	-1.629.934	550.000	0

PROGRAMMA 9 FINANCIËN EN BEDRIJFSVOERING

A Speerpunten

Speerpunt 42: Klantgerichte dienstverlening bij uitvoerende taken

Voor een optimale dienstverlening aan onze externe- en interne klanten heeft de gemeente Overbetuwe een dienstverleningsconcept en bedrijfsvoeringvisie ontwikkeld die op elkaar aansluiten. We schakelen een organisatieadviesbureau in om beide visies duurzaam in de organisatie te borgen. De implementatie neemt ongeveer 2 jaar in beslag (2019-2020).

Speerpunt 43: Strategisch HR beleid

De evaluatie van de systematiek personeelsbudget loopt op schema. Het medewerkersonderzoek zal in januari 2019 worden uitgevoerd. De uitwerking / bespreking van het proces dat we gaan doorlopen voor het SPP-traject (strategische personeelsplanning) vindt op dit moment plaats.

Speerpunt 44: Van buiten naar binnen bij vormgevende taken

Op dit moment vinden de voorbereidingen plaats voor het behalen van de vier resultaten bij dit speerpunt. Het zwaartepunt van deze activiteiten ligt in het 2e en 3e kwartaal van 2019.

Er is bijvoorbeeld een opdracht verstrekt aan een organisatieadviesbureau om de evaluatie van de pilot opgavegericht werken te evalueren. Deze evaluatie moet eind 2018 zijn afgerond.

Speerpunt 45: Professionele bedrijfsvoering / optimale procesinrichting

Afgesproken is om de bedrijfsvoeringvisie en het dienstverleningsconcept tegelijkertijd in de organisatie te implementeren. In oktober 2018 zijn externe bureaus uitgenodigd om hun visie op de implementatie te geven. In december wordt gekozen welk bureau een PVA mag opstellen ten behoeve van deze visies.

Speerpunt 46: Optimale informatievoorziening

Dit betreft een doorloop van het speerpunt uit de vorige Uitvoeringsagenda. Daarvan is al een groot deel gerealiseerd, maar ook de komende jaren moet nog een groot gedeelte plaatsvinden. We werken met een projectenlijst voor de informatievoorzieningsprojecten. Daarvan worden de projecten voor 2018 geïmplementeerd, waarbij rekening wordt gehouden met de vooraf gestelde doelen en de impact die het heeft op de organisatie.

Speerpunt 47: Realiseren toekomstbestendig gemeentehuis

De engineeringfase loopt ten einde. De tijdelijke huisvesting van de publieksbalies/receptie in 't Fort was 29 oktober gereed. Diverse teams zijn intern verhuisd om dit mogelijk te maken.

In juli 2018 is besloten om met een andere werktuigbouwkundige installateur fase 2 te realiseren. Dit betekent dat er na de vakantieperiode een overdracht van gegevens en werkzaamheden plaats heeft gevonden van de 'oude' naar de 'nieuwe' installateur. Dit heeft een vertraging van 3 maanden in de planning veroorzaakt.

De huidige situatie in de bouwsector wordt gekenmerkt door behoorlijke prijsstijgingen. Er bestaat een risico dat het budget niet toereikend zal zijn. Dit is ook gemeld aan de raad in de Programmabegroting 2019 (en eerder) en de meest recente raadsmemo.

Speerpunt 48: AO/IB (adm.org./interne fin. beheersing) uitwerken

Vanaf het 2e kwartaal zijn diverse verbijzonderde interne controles uitgevoerd op verschillende bedrijfsprocessen. Daarbij zijn met betrokkenen afspraken gemaakt over de reparatie van geconstateerde fouten en/of het treffen van preventieve maatregelen.

Specifieke aandacht is er voor de ontwikkeling van de controle op de uitgaven van het sociaal domein met als doelstelling om waar nodig verbeteringen door te voeren t.a.v. de juiste, tijdige en volledige verantwoording van de transactiestromen binnen het sociaal domein.

Speerpunt 49: Nota risicomanagement uitwerken

In januari 2019 ligt er een plan van aanpak voor het toepassen van de nota risicomanagement. Over de uitwerking van deze nota zal gedurende het proces met de auditcommissie worden gecommuniceerd.

Speerpunt 50: Financiën: goed rentmeesterschap

De begroting 2019 voldoet aan de vastgestelde normen voor het begrotingsoverschot, de minimale

omvang van de algemene reserve en de ratio voor het weerstandsvermogen.

Een strakke begrotingsdiscipline vraagt om een eenduidige visie op de financiële rollen, om heldere instructies én om helderheid over de vaardigheden van functionarissen die een rol vervullen in de P&C cyclus. In Q1 2019 starten we met de opleiding / instructie van deze financiële functies.

Speerpunten

- 42. Klantgerichte dienstverlening bij uitvoerende taken
- 43. Strategisch HR beleid
- 44. Van buiten naar binnen bij vormgevende taken
- 45. Professionele bedrijfsvoering/optimale procesinrichting
- 46. Optimale informatievoorziening
- 47. Realiseren toekomstbestendig gemeentehuis
- 48. AO/IB (administratieve organisatie / interne financiële beheersing) uitwerken
- 49. Nota risicomanagement uitwerken
- 50. Financiën: goed rentmeesterschap

Kwaliteit	Tijd	Geld

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **nadeel** van **€ -128.000** **incidenteel** en een **nadeel** van **€ -31.800** **structureel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	60401005 VNG	-56.000	Met ingang van 2018 zal de VNG voor de gezamenlijke activiteiten geen verzoek meer doen aan het ministerie van BZK tot uitnamen uit het Gemeentefonds. In plaats daarvan zal de VNG de benodigde middelen in de vorm van een verplichte financiële bijdrage naar rato van het inwoneraantal bij alle gemeenten in rekening brengen (factureren) om zo het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering te voeden. Voor Overbetuwe gaat het om een factuur van € 120.000. De dekking van dit bedrag loopt via het gemeentefonds. Bij de meicirculaire 2016 zijn 2 punten van de uitkeringsfactor beschikbaar gesteld en bij de meicirculaire 2017 is via een bedrag per inwoner € 54.000 gecompenseerd. De compensatie via de uitkeringsfactor 2016 (ca. € 56.000) is in de begroting 2018 echter niet bijgeraamd op deze kostenplaats. Omdat dit in de begroting 2019 wel structureel verwerkt is, is nu sprake van een eenmalig nadeel van € 56.000.
		60403000 Gemeentehuis Elst	-18.000	In 2017 is het budget afgeraamd. Voor 2018 zijn de lasten hoger door de verhuizing van kantoor Andelst naar Elst. Voor 2018 is € 18.000 extra budget nodig.
		60403005 Gemeentehuis Andelst	-25.000	In de eerste maanden van dit jaar zijn er nog nagekomen facturen ontvangen die betrekking hebben op de exploitatielasten / verkoop van het gemeentehuis Andelst (bijv. verhuizing kluizen, afrekening energie 2017 ed.). Ook zijn er nog rentelasten (€ 10.000) omdat het pand op 1-1-2018 officieel nog een boekwaarde had. In totaal gaat het afgerond om ca. € 25.000 aan nagekomen exploitatielasten.

		60403015 Werf Snodenhoek Elst	-6.000	In verband met (kleine) aanpassingen aan de milieustraat en de aanleg van glasvezel moet het budget 2018 incidenteel worden opgehoogd.
		60403405 Bedrijfsgezondheidsdienst	-14.000	Met de premie van de nieuw afgesloten verzekering bij Aegon voor het Gezond Werkplan was in de begroting 2018 nog geen rekening gehouden. In de begroting 2019 is hier al rekening mee gehouden waardoor dus sprake is van een eenmalig nadeel 2018.
		60403550 Verzekeringen	-15.000	In de begroting 2018 was nog geen rekening gehouden met een indexering van de premie en actualisatie van de verzekerde waarden van de panden en het inventaris. In de begroting 2019 is hier al wel rekening mee gehouden waardoor dus sprake is van een eenmalig nadeel 2018.
	Totaal Incidenteel		-128.000	Nadeel
S	Lasten	60401015 Besparingsplan Inkoop en aanbesteding	-11.300	In de begroting is nog geen budget opgenomen voor de jaarlijkse kosten voor de spendanalyse t.b.v. het inkoopproces en de licentiekosten voor het tendermanagement en de daaruit voortvloeiende kosten.
		60403100 Software	-30.000	Door uitbreiding van het aantal gebruikers en computerapparatuur zijn er voor allerlei applicaties meer licenties benodigd.
		60403515 Schrijf- en bureaubehoeften	15.500	Door centralisering van de uitgifte, betere inkoop, digitaal werken en het gewijzigd werkconcept is een structureel voordeel ontstaan op het budget schrijf- en bureaubehoeften van € 23.000. Een deel van dit voordeel was er al in 2016 en 2017 (ongeveer € 8.000). Vooral het eerste en het laatste argument heeft een relatie met de huisvesting: we hebben nu één hoofdlocatie. In plaats van iedereen een eigen bureau én accessoires is er thans sprake van flex-werkplekken. Tevens worden de accessoires/benodigdheden nu min of meer centraal (en onder toezicht) verstrekt. Van het overige deel van het voordeel (€ 15.000) wordt daarom 50% toegewezen als huisvestingsvoordeel en 50% als efficiencyvoordeel. Dit betekent dat een bedrag van € 7.500 beschikbaar is voor kapitaallasten van de nieuwe huisvesting. Dit leidt (bij afschrijvingstermijn van 25 jaar en rentepercentage van 2%) tot een verhoging investeringsbedrag project huisvesting van ca. € 138.000. Van het totale voordeel van € 23.000 is dus netto € 15.500 meegenomen in het resultaat van deze TR4 - 2018.
	Totaal Structureel		-31.800	Nadeel

Taakveld 0.4 Overhead

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	13.530.157	14.222.409	9.121.191	5.101.218	128.000	31.800
Baten	1.044	891.044	659.812	231.232	0	0
Resultaat	-13.529.113	-13.331.365	-8.461.379	-4.869.986	-128.000	-31.800

PROGRAMMA 10 ALGEMEEN BESTUUR

A Speerpunten

Speerpunt 07: Inwonerparticipatie

Er is intern gewerkt aan een beginnend bewustzijn in de organisatie om vroegtijdig bewust een interactieniveau te kiezen en consequenties te verwerken in beleid/project-plan. Er is een praktisch hulpmiddel ontwikkeld voor de organisatie. Er is draagvlak ontwikkeld in de organisatie. Dit moet verder worden uitgebouwd middels bewustwording in gesprekken en hulp met de interactiewijzer. In de college en raadsvoorstellen heeft participatie een plek gekregen en moet voortaan worden beschreven.

Speerpunt 08: Kerngericht werken

Volgens planning is er in het vierde kwartaal van 2018 een projectmanager ingehuurd en wordt er gewerkt aan deelproject 1a: Uitgangspunten en 1b: Testcases. Dit doen we samen met betrokken partijen waaronder de gemeentelijke organisatie en bewonersorganisaties.

Speerpunten

- 07. Inwonerparticipatie
- 08. Kerngericht werken

Kwaliteit	Tijd	Geld
		
		

B Financiële mutaties

Bij dit programma is per saldo sprake van een **voordeel** van **€ 192.000** **incidenteel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	60101000 Raad en voorbereidende vergaderingen	10.000	Minder uitgaven fractievergoedingen.
		60101005 Onderzoek / bijeenkomsten e.d.	-20.000	Onderzoek Berenschot (schurende democratie) en vervolg daarop.
		60101010 Rekenkamerfunctie	10.000	Minder gedeclareerd aan zowel presentiegelden en onderzoekskosten.
I	Baten	60102005 Uitkeringen aan gewezen wethouders	192.000	Eenmalige vrijval uit de voorziening voor wethouderspensionen. Belangrijkste oorzaak hiervan is de gestegen rekenrente.
	Totaal Incidenteel		192.000	Voordeel

Taakveld 0.1 Bestuur

Exploitatie	Primair Begroot 2018	Actuele Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018	TR4 INC. 2018	TR4 STR. 2018
Lasten	1.618.067	1.828.122	1.508.223	319.899	0	0
Baten	0	0	0	0	192.000	0
Resultaat	-1.618.067	-1.828.122	-1.508.223	-319.899	192.000	0

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bij de Algemene dekkingsmiddelen per saldo sprake van een **voordeel** van **€ 295.320 incidenteel**

Dit saldo is opgebouwd uit de volgende mutaties per kostenplaats:

I	Lasten	60801005 Reeds bestemde structurele financiële ruimte	75.781	In de primaire begroting 2018 zit op deze kostenplaats de financiële ruimte aan opgenomen van de PNL-posten uit jaarschijf 2018 van het PNL 2018-2021. Van een viertal PNL-posten zijn de geraamde kapitaallasten echter ook al meegenomen in de Staat van investeringen 2018 (Staat C) en dus op een kostenplaats binnen een taakveld geraamd. De lasten zitten dus ten onrechte dubbel in de begroting 2018 opgenomen. Het corrigeren daarvan betekent een structureel voordeel van € 75.781. In de begroting 2019 zijn de kapitaallasten van de betreffende posten echter al op een juiste wijze geraamd waardoor het in 2018 geen structureel, maar een eenmalig voordeel is. Voornoemd bedrag van € 75.781 betreft de totale kapitaallasten. Gesplitst in afschrijving en rente gaat om het respectievelijk € 42.286 en € 33.495.
		60801005 Reeds bestemde structurele financiële ruimte	247.227	In de primaire begroting 2018 zit op deze kostenplaats de financiële ruimte aan opgenomen van de PNL-posten uit jaarschijf 2018 van het PNL 2018-2021. Een aantal van deze PNL-posten betreft projecten die dit jaar nog niet (volledig) zijn gestart (zoals bijv. MFC Herveld, Landschapspark De Danenberg, herinrichting Veldse Hofstede in Zetten). Dit betekent dat de financiële ruimte dit jaar niet (volledig) zal worden ingezet en dus eenmalig kan vrijvallen. In totaal is sprake van een eenmalig voordeel van € 247.227. Dit betreft de totale kapitaallasten. Gesplitst in afschrijving en rente gaat om het respectievelijk € 112.977 en € 134.250. In de begroting 2019 is deze structurele financiële ruimte gehandhaafd.
		60801015 Stelposten algemeen	58.712	Van het beschikbare bedrag voor de afwijking nullijn 2018 van € 138.000 is uiteindelijk € 83.733 ingezet voor gehonoreerde aanvragen. Het restant van € 54.261 is in de begroting 2019 ingezet voor aanvragen afwijking nullijn 2019, maar kan in 2018 dus worden afgeramd en dus is er sprake van een eenmalig voordeel in 2018. Van het beschikbare budget afwijking nullijn 2017 resteerde nog € 4.445 en ook dat restant is in de begroting 2019 ingezet voor aanvragen afwijking nullijn 2019. Het restant kan in 2018 dus eenmalig worden afgeramd. Het totale eenmalige voordeel komt daarmee uit op € 58.712.
		60801015 Stelposten algemeen	25.000	In de eerste maanden van dit jaar zijn er nog nagekomen facturen ontvangen die betrekking hebben op de exploitatielasten / verkoop van het gemeentehuis Andelst (bijv. verhuizing kluizen, afrekening energie 2017 ed.). Ook zijn er nog rentelasten (€ 10.000) omdat het pand op 1-1-2018 officieel nog een boekwaarde had. In totaal gaat het afgerond om ca. € 25.000 aan nagekomen exploitatielasten. Er moet dus een raming van € 25.000 worden overgeheveld naar kostenplaats 60403005 / 5383000.
		60801020 Bedrijfsvoeringsbudget 2017	30.000	Een deel van het budget zal in 2018 nog niet worden ingezet voor structurele nieuwe uitgaven in het kader

				van de bedrijfsvoering.
		60901000 Vennootschapsbelasting	-66.400	Door de belastingdienst is een voorlopige aanslag over 2017 en 2018 opgelegd van € 180.000. In de jaarrekening 2017 was al een rekening gehouden met een aanslag van € 113.600. Per saldo is in deze TR4-2018 daarom een mutatie opgenomen van € 66.400 (nadeel).
I	Baten	60611000 Onroerende zaakbelastingen woningen	50.000	Er zijn meer nieuwbouwwoningen gereed gekomen op 1 januari 2018 dan begroot.
		60621000 Onroerende zaakbelastingen niet woningen	-5.000	Er is sprake van meer leegstand dan begroot.
		60801015 Stelposten algemeen	-220.000	Op dit moment staan er nog vier heroverwegingen (uit de Voorjaarsnota 2012 en Kadernota 2015) als stelpost geraamd. Bij elkaar gaat het om € 228.500. Dit betreft: 1. Verbetering kostenverhaal/kostendekkende tarieven (€ 57.000) 2. Overdracht onderhoud aan verenigingen (€ 80.000) 3. Werk samen in dienstverlening (€ 70.000) 4. Restant taakstelling ICT/Huisvesting (€ 21.500) Deze heroverwegingen zijn deels gerealiseerd (en verwerkt op andere taakvelden). In de begroting 2019 zijn de restanten van deze heroverwegingen structureel afgeboekt, met uitzondering van post 2 (onderhoud verenigingen). Over de mogelijke realisatie zijn we nog in gesprek met de voetbalverenigingen. In 2018 is een extra bedrag van € 8.500 gerealiseerd op de heroverweging lokaal bestuurlijke onderwijstaken. Dit voordeel kan worden gesaldeerd met het eenmalige nadeel van € 228.500 waardoor per saldo dus sprake is van een eenmalig nadeel in TR4-2018 van € 220.000.
		60801025 Onderuitputting	100.000	Net als in TR4-2017 is een stelpost van € 100.000 opgenomen voor kleine budgetverschillen 2018.
	Totaal Incidenteel		295.320	Voordeel

Budgettaire neutrale wijzigingen (hebben directe relatie met mutatie algemene reserve of bestemmingsreserve):

I	Lasten	60801005 Reeds bestemde structurele financiële ruimte	170.000	Een deel van de overheadvergoeding van Lingewaard en de vervallen huurbijdrage CWI worden beide ingezet als dekkingsmiddel voor de kapitaallasten van het project huisvesting. Beide dekkingsmiddelen zijn in 2018 al volledig beschikbaar, maar dit jaar nog niet geheel nodig omdat het grootste deel van de kapitaallasten zich pas voordoet vanaf 2019. In de begroting 2018 is van de overheadvergoeding van Lingewaard een bedrag van € 114.000 nog niet ingezet voor de dekking van de kapitaallasten. Het bedrag van de vervallen huurbijdrage CWI van € 56.000 is in zijn geheel nog niet ingezet. Dit betekent dus dat sprake is van eenmalige financiële ruimte 2018 ter grootte van € 170.000 die beschikbaar is voor het project huisvesting. Deze financiële ruimte wordt gestort in de BR kapitaallasten huisvesting zodat hiermee een
---	--------	---	---------	---

				investering van € 170.000 gedekt kan worden (zelfde systematiek als bij overwaarde gemeentehuis Andelst).
		60801015 Stelposten algemeen	135.000	Van de vrijval van de exploitatielasten resteert in 2018 een bedrag van € 135.000. Dit bedrag is dit jaar nog niet nodig als dekking van de kapitaallasten van de nieuwe huisvesting. Deze financiële ruimte wordt daarom in de BR kapitaallasten huisvesting gestort zodat hiermee een investering van € 135.000 gedekt kan worden (zelfde systematiek als bij overwaarde gemeentehuis Andelst).
I	Baten	60803000 Saldo van de kostenplaatsen	62.500	In 2018 zijn enkele vervoermiddelen en mechanische hulpmiddelen vervangen. Daarbij heeft een inruil plaatsgevonden van twee tractoren (€ 42.500) en de vrachtwagen Ginaf (€ 20.000). De inruilvergoeding komt ten gunste van de BR materieel.

PARAGRAFEN

Onderhoud kapitaalgoederen

De afgelopen twee jaar worden we geconfronteerd met stijgende bouwkosten zowel bij de accommodaties als de civiel technische werken (zoals bijvoorbeeld bij MFA Randwijk en MFC Valburg). Daar waar we ten opzichte van de huidige ramingen tegen eventuele overschrijdingen aanlopen, zullen we kijken naar een mogelijke bijstelling van het programma van eisen (sobere uitvoering). Anderzijds hebben we ook te maken met duurzaamheidseisen. Per project / speerpunt zal indien nodig een aanvullend budget bij de raad worden aangevraagd.

Ten aanzien van de overige paragrafen zijn er geen relevante ontwikkelingen te melden.

INVESTERINGEN

Hieronder het cijfermatige overzicht van de kredieten met de bijgestelde raming, zie ook toelichting in de financiële samenvatting.

Financieel overzicht Investerings

Details	Begroot (inv.)	Realisatie (inv.)	Restant (inv.)	TR4 INC. 2018
2017: De Vallei: uitbr. 1e inrichting (4420002)	24.423	20.009	4.414	4.816